

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЯ ПЕРСОНАЖІВ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ КІНОСТРІЧКИ «БАРБІ» («BARBIE», 2023)

Іваницька Дарія

*здобувачка повної середньої освіти, Обласного наукового ліцею в м. Рівне
Рівненської обласної ради*

Науковий керівник:

Бойко Ірина

*асистент кафедри іноземних мов (Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне), керівник гуртків
англійської мови Рівненської Малої академії наук учнівської молоді*

Науковий керівник:

Носальчук Ірина

*вчитель англійської мови Обласного наукового ліцею в м. Рівне
Рівненської обласної ради*

Значна частина сучасних лінгвістичних досліджень присвячена аналізу дискурсу популярних медіапродуктів як відображення соціокультурних уявлень, зокрема гендерних стереотипів. У цьому контексті англійськомовні кінострічки стають важливим джерелом для вивчення того, яким чином формуються мовні практики в іншомовній комунікації. Обрана тема є актуальною з огляду на глобальний резонанс стрічки «Барбі» (2023) і її спрямованість на дискусію про роль статей, що підкреслює потребу аналізувати мовлення її персонажів з позицій соціолінгвістики [2, с.57-69].

Гендер як соціокультурна категорія розглядається не як природжена ознака, а як система соціальних ролей і символів, що відображають суспільні уявлення про стать [1, с.58-61]. Гендерний дискурс визначається як сукупність концептів і мовних практик, які формують і закріплюють ці уявлення в мовленні [1, с.58-61]. Гендерна лінгвістика вивчає, як мовні засоби (зокрема лексичні та стилістичні маркери) відображають соціальні очікування щодо чоловіків і жінок. При цьому в англійській мові окремі лексичні одиниці набувають гендерно забарвлених значень, а мовленнєва поведінка представників різних статей відрізняється типовими мовними маркерами [4, с.160-162]. До того ж у дискурсивних дослідженнях використовується поняття «мовний портрет персонажа» — сукупності

лексичних, стилістичних і прагматичних ознак, що відтворюють індивідуальну та гендерну ідентичність героя [3, с.150-155].

У фільмі «Барбі» побудовано два полярні гендерні образи. У світі Барбіленду Барбі постає самодостатньою ідеальною жінкою, яка може виконувати будь-яку соціальну роль. Це відображено в її діалогах із реальним світом, де вона впевнено заперечує ярлик «пустоголової красуні»: “Barbie’s not a bimbo! Barbie is a doctor and a lawyer and a senator and a Nobel Prize winner” (Barbie, 2023). Такий зворот підкреслює її компетентність і багатофункціональність. Натомість роль Кена у цьому світі зведена до тривіальності: він лише друг та супутник Барбі, а його зайнятість обмежується розвагами (серфінгом, рятувальними службами тощо). Це підкреслено у його словах: “Surfing is not even my job” (Barbie, 2023), а також в іронічному зауваженні самої Барбі: “There are lots of different kinds of Barbie, but there is only one Ken for everything” (Barbie, 2023). Таким чином сценаристи демонструють різкий контраст між «барбіанською» і «кенівською» моделями: кожна Барбі унікальна й багатогранна, тоді як Кен постає майже узагальненим образом чоловіка. У мовних портретах персонажів це проявляється вмістом їхнього мовлення: Барбі вживає здебільшого позитивну, оцінну лексику та впевнені вислови, тоді як Кен показує невпевненість і пасивність у промовах (“I’m a man without power”, Barbie, 2023) [4, с.160-162; 3, с.150-155].

Проведений аналіз показує, що кінодискурс «Барбі» функціонує як соціолінгвістичний феномен, у якому відображаються та деконструються традиційні гендерні наративи. Стрічка репрезентує тенденцію жіночої емансипації (через образ Барбі-лідерки) і водночас іронізує над маскулінними стереотипами (образ Кена). Отже, дослідження вказує на те, що мовний аналіз англomовного кінотексту «Барбі» сприяє розкриттю соціальних уявлень про стать і дозволяє краще зрозуміти механізми впливу медіадискурсу на сучасні соціолінгвістичні тенденції [5, с.21-28].

ЛІТЕРАТУРА

1. Курченко Л. М. До визначення поняття «гендерний дискурс». *Українське мовознавство*. Зб. наук. пр. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. 2011. Вип. 41, № 1. С. 58–61. URL: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/4776> (дата звернення: 08.11.2023).
2. Маслова Ю. П. Концептосфера гендерного дискурсу ЗМІ. *Нова інформаційна ситуація та тенденції альтернативного розвитку ЗМК в Україні*. 2012. С. 57–69. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/1306/1/maslova5%20120412.pdf> (дата звернення: 14.12.2023).
3. Писаренко К. В. Типологія мовних портретів персонажів у художніх текстах триптиху «Хресна проща» Р. Іваничука: змістовий аспект.

Лінгвістичні дослідження: Зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. 2015. № 42. С. 150–155. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.49036> (дата звернення: 05.01.2025).

4. Рагімова Е. І. Лінгвістичні засоби вираження гендеру в англійській мові. *Перекладацькі інновації : матеріали IX Всеукр. студент. науково-практ. конф.*, м. Суми, 14–15 берез. 2019 р. Суми, 2019. С. 160–162.
5. Шевченко І. С., Морозова О. І. Дискурс як мисленнєво-комунікативна діяльність. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен : монографія. Харків, 2005. С. 21–28.